

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 115/2025-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom, J. Kráľa 5/A, Lučenec, proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/132/2023 z 13. septembra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v záhlaví tohto uznesenia označeným uznesením krajského súdu. Navrhuje napadnuté uznesenie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Žiada aj o priznanie náhrady trov právneho zastúpenia pred ústavným súdom.
2. Sťažovateľ sa žalobou z 22. júna 2023 domáha na Mestskom súde Košice určenia neexistencie záložného práva, t. j. že žalovaný nie je nositeľom záložného práva, eventuálne zdržania sa výkonu záložného práva až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej o spornosti a výšky pohľadávky žalovaného. Spolu so žalobou sťažovateľ podal aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal, aby bola žalovanému uložená povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou, predmetom ktorej sú nehnuteľnosti sťažovateľa až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej.
3. Uznesením mestského súdu č. k. 61C/3/2023-78 z 27. júna 2023 bolo prikázané žalovanému zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou, predmetom ktorej sú nehnuteľnosti sťažovateľa, až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Na podklade žalovaným podaného odvolania bolo napadnutým uznesením krajského súdu zmenené dané uznesenie mestského súdu tak, že bol zamietnutý návrh sťažovateľa na nariadenie nedokladaného opatrenia.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ si je vedomý, že sa domáha zrušenia rozhodnutia, ktoré má len dočasný charakter. Vzhľadom na neexistenciu iného opravného prostriedku, jeho spotrebiteľský status, existenciu hrozbu straty jeho obydliá v prípade dobrovoľnej dražby, v ktorej procese môže žalovaný ďalej pokračovať, sa sťažovateľ domnieva, že jeho ústavná sťažnosť je dôvodná. Sťažovateľ poznamenal, že v prípade úspechu v spore nastane výmaz záložného práva žalovaného z katastra nehnuteľností. Záložná zmluva je akcesorickým zmluvným vzťahom vo väzbe k zmluve o úvere. Ak sa v konaní vo veci samej potvrdia tvrdenia sťažovateľa, že na žalovaného neprešla pohľadávka zo zmluvy o úvere, automaticky to znamená, že žalovaný sa nestal ani záložným veriteľom. Sťažovateľ sa zámerne nedomáha eventuálnym petitom zdržania sa výkonu záložného práva žalovaným do budúca absolútne a bez akéhokoľvek podmienky a špecifikácie, pretože by to bolo neprimeraným zásahom do ústavného práva žalovaného vlastniť majetok, ktoré za splnenia zákonných podmienok môže naplniť aj realizáciou výkonu záložného práva na dobrovoľnej dražbe. Problémom však ostáva (hneď za tvrdenou neexistenciou záložného práva) práve spornosť výšky a splatnosti pohľadávky, ktoré sú kľúčovými hmotnoprávnymi podmienkami pre uskutočnenie dobrovoľnej dražby [§ 7 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dobrovoľných dražbách“)]. Žalovanému by tak v prípade úspechu sťažovateľa ohľadom eventuálneho petitu, ktorý považuje za určitý a vykonateľný, ostala možnosť vykonať záložné právo aj dobrovoľnou dražbou, akonáhle bude všeobecným súdom právoplatne judikovaná pohľadávka žalovaného, t. j. odstránená spornosť týkajúca sa splatnosti a výšky pohľadávky.

5. Sťažovateľ považuje za nesprávny právny názor krajského súdu, ktorý popiera potrebu bezodkladnej úpravy pomerov medzi spotrebiteľom a dodávateľom v procese hrozacej dobrovoľnej dražby obydliá spotrebiteľa za situácie preukázanej spornosti pohľadávky dodávateľa. Krajský súd vychádza z chybných premisy, že preventívna ochrana spotrebiteľa pred neplatnými zmluvnými dojednaniami v procese dobrovoľnej dražby nie je potrebná, pretože existujú aj ďalšie dodatočné možnosti nápravy (§ 21 ods. 2 a § 33 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách).

6. Sťažovateľ tiež uviedol, že krajský súd postupoval v rozpore so zásadou povinnosti súdu *ex officio* poskytnúť mu ako spotrebiteľovi ochranu pred neplatnými zmluvnými dojednaniami v spotrebiteľských zmluvných vzťahoch. Napadnuté uznesenie krajského súdu fakticky znemožňuje výkon práva sťažovateľa, ktorého návrh na neodkladné opatrenie smeruje iba k zabezpečeniu dočasnej ochrany jeho obydliá, až do právoplatného rozhodnutia súdu vo veci samej. Podľa názoru sťažovateľa pri splnení zákonom uvedených podmienok [§ 326 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)] je na preventívnu ochranu spotrebiteľa daný zákonný nárok a argument o *ex post* možnosti ochrany vo väzbe na zákon o dobrovoľných dražbách je nesprávny a ústavne nekonformný. Ak budú všeobecné súdy vylučovať aplikáciu spotrebiteľského práva v situáciách, keď je neplatným (nekalým, resp. neprijateľným) zmluvným dojednaním ohrozené obydlié spotrebiteľa, potom je potrebné označiť túto názorovú líniu za rozpornú so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

7. Nesprávna premisa krajského súdu o zbytočnosti neodkladného opatrenia je podľa všetkého vyvolaná jeho selektívnym prístupom, keďže krajský súd vôbec nevzal do úvahy judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) a ani judikatúru ústavného súdu (napr. nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 416/2022-68 z 13. júla 2023). Nevzal do úvahy ani nepomer medzi dôsledkami dobrovoľnej dražby na sťažovateľa a dôsledkami dočasného zdržania sa výkonu záložného práva žalovaným v dôsledku spornosti výšky a splatnosti pohľadávky a najmä spornosti samotnej existencie záložného práva. Dôsledky spojené s potenciálne nezákonným predajom nehnuteľností sťažovateľa (2 byty), v ktorých býva sťažovateľ, jeho syn a matka, sú logicky nepomerne výrazne poškodzujúcejšie pre sťažovateľa ako dočasné zdržanie sa výkonu záložného práva žalovaným, ktorý má postavenie najväčšej inkasnej spoločnosti na Slovensku. Už len samotný proces a výdavky spojené s dobrovoľnou dražbou by spôsobili potenciálne zbytočnú finančnú ujmu na strane subjektov, ktoré by museli tieto vynaložiť. Zásadným momentom však ostáva riziko predaja obydla sťažovateľa a jeho rodiny a z toho vyplývajúce široké spektrum ťaživých dôsledkov na ich život v situácii, keď sú súdu známe sporné otázky týkajúce sa existencie záložného práva i samotnej pohľadávky.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Ústavný súd meritorne posudzuje neodkladné opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie pristupuje len za celkom výnimočných okolností; za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (m. m. IV. ÚS 282/2019).

10. Bez ohľadu na uvedené však aj v konaní o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia musia byť rešpektované minimálne požiadavky, ktoré tvoria podstatu základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia musí mať rovnako ako iné rozhodnutia predovšetkým zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle (m. m. IV. ÚS 136/2014, IV. ÚS 332/2018, II. ÚS 427/2020). Všeobecný súd je povinný pri rozhodovaní o neodkladných opatreniach poskytnúť ochranu nielen tomu, kto sa vydania takého opatrenia domáha, ale v rámci ústavných pravidiel tiež tomu, proti komu návrh smeruje (m. m. IV. ÚS 257/2010).

11. Ústavný súd v kontexte posudzovanej ústavnej sťažnosti najskôr považuje za potrebné zdôrazniť, že neodkladné opatrenie predstavuje svojou povahou výnimočné opatrenie, ktoré možno nariadiť len v prípade, ak je skutočne potrebné bezodkladne upraviť pomery medzi sporovými stranami, čiže ak nastane medzi nimi taký stav právnych alebo faktických vzťahov, ktorý bezpodmienečne vyžaduje urýchlené poskytnutie súdnej ochrany.

12. Nariadenie neodkladného opatrenia je možné a prípustné jedine vtedy, ak jeho navrhovateľ (v intenciách napadnutého uznesenia krajského súdu sťažovateľ) osvedčí (1) nárok, ktorý žiada chrániť neodkladným opatrením, (2) právny vzťah medzi stranami sporu, ktorý je potrebné upraviť neodkladným opatrením, a (3) tvrdenie, že existuje reálne nebezpečenstvo a bezprostredne hroziaca ujma. Nariadenie neodkladného opatrenia bez splnenia uvedených podmienok by mohlo viesť k neprimeranému zásahu do právneho postavenia iných osôb, čím by mohlo dôjsť k narušeniu ústavného princípu proporcionality, ktorý predstavuje nosnú ideu pri riešení konfliktu rôznych základných práv a slobôd, resp. pri riešení ich konfliktu s iným verejným záujmom. O tom, či sú v konkrétnom prípade splnené všetky zákonom vyžadované podmienky na nariadenie neodkladného opatrenia, rozhoduje príslušný všeobecný súd. Pre neodkladné opatrenie je pritom rozhodujúci stav v čase vydania rozhodnutia súdu prvej inštancie (§ 329 ods. 2 CSP), v okolnostiach skúmaného prípadu je teda rozhodujúci stav v čase vydania daného uznesenia mestského súdu.

13. V relevantnej časti krajský súd uviedol, že ochrana sťažovateľa v konaní podľa zákona o dobrovoľných dražbách je dostatočná. Ochranu obydlia nie je možné ponímať absolútne, t. j. že každá dražba je porušením ústavného práva na ochranu obydlia. Tieto závery nevyplývajú z nálezov ústavného súdu a ani z rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva. Vykonanie dobrovoľnej dražby je legálnym spôsobom vymoženía pohľadávky veriteľa, ktorý dostatočne chráni aj samotného dlžníka, ktorý počas realizácie dobrovoľnej dražby má možnosť vznášať námietky a tiež po jej ukončení podať žalobu o určenie jej neplatnosti, ak boli porušené ustanovenia zákona o dobrovoľných dražbách pri realizácii dobrovoľnej dražby alebo v prípade, ak sa spochybňuje platnosť záložnej zmluvy. V prípade kolízie výkonu záložného práva s ústavným právom sťažovateľa na rešpektovanie obydlia môže dobrovoľná dražba nehnuteľnosti slúžiacich na bývanie vážnym spôsobom zasiahnuť do základného práva vlastníť majetok podľa čl. 22 ústavy s dosahom na základné právo na obydlie podľa čl. 19 v spojení s čl. 20 ústavy. Neznamená to však, že dražba takýchto nehnuteľností nie je prípustná. Právo na obydlie v sebe nezahŕňa garanciu nedotknuteľnosti vecného či obligáčného práva k nehnuteľnosti, ktorá je obydlím. Súdna prax sa zjednotila v závere, že možnosť vymoženía plnení zo spotrebiteľských zmlúv formou dobrovoľných dražieb nie je v rozpore s ústavou a ani s ochranou spotrebiteľa vyplývajúcou z práva Európskej únie. Skutočnosť, že predmetom zálohu je obydlie žalobcu, nemôže teda sama osebe predstavovať prekážku platného zriadenia záložného práva, a teda ani jeho následného výkonu.

14. Žiadna právna úprava pritom neobmedzuje možnosť zriadiť záložné právo ako zabezpečenie pohľadávky veriteľa aj na nehnuteľnosť, ktorá slúži na bývanie dlžníka alebo záložcu. Už samotné uzavretie zmluvy o zriadení záložného práva prináša so sebou možnosť pre záložného veriteľa speňažiť záloh prostredníctvom dobrovoľnej dražby, pričom vystupuje ako zástupca záložcu. Vzhľadom na to sa dobrovoľná dražba odvíja od predchádzajúceho úkonu vlastníka, ktorý dal súhlas na budúce speňaženie určitého svojho majetku určitým spôsobom regulovaným právom (zákon o dobrovoľných dražbách) a právna úprava ukladá povinnosť strpieť výkon dobrovoľnej dražby nielen s takým záložným právom, ktoré vzniklo na základe zmluvy, ale aj s takým, ktoré vzniklo zo zákona (uznesenie ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 23/2014 z 24. septembra 2014).

15. Realizácia záložného práva k nehnuteľnosti na dobrovoľnej dražbe podľa zákona o dobrovoľných dražbách je zákonom prípustným prostriedkom výkonu záložného práva pre prípady, keď nastala splatnosť pohľadávky zabezpečenej týmto záložným právom a nebola

dlžníkom riadne a včas uhradená (ide o dovolený výkon práva, čo vylučuje jeho protiprávnosť). Každá realizácia záložného práva na dobrovoľnej dražbe preto predstavuje súčasný zásah do vlastníckeho práva sťažovateľa, ale tento zásah je súčasne právom aprobovaný. Či došlo k neoprávnenému zásahu do obydlija sťažovateľa, možno vyhodnotiť až po tomto zásahu, t. j. po dobrovoľnej dražbe.

16. Dôvodom na nariadenie neodkladného opatrenia nie je ani tvrdená spornosť pohľadávky, ktorá má byť uspokojená dražbou nehnuteľností vo vlastníctve sťažovateľa. Ako totiž vyplýva z už uvedeného uznesenia ústavného súdu (PL. ÚS 23/2014), záložný veriteľ je oprávnený navrhnúť výkon záložného práva prostredníctvom dobrovoľnej dražby aj bez exekučného titulu priznávajúceho mu zabezpečenú pohľadávku proti vlastníkovi veci. Rovnako z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/156/2009 z 29. marca 2010 vyplýva, že uskutočneniu dobrovoľnej dražby nebráni súbežne prebiehajúce súdne konanie, v ktorom sa záložný veriteľ domáha proti dlžníkovi uspokojenia pohľadávky zabezpečenej záložným právom, čo znamená, že záložný veriteľ nemá exekučný titul a pravosť, výška a splatnosť pohľadávky, pre ktorú sa navrhuje výkon záložného práva, môže byť sporná.

17. Predpokladom výkonu dobrovoľnej dražby v zmysle zákona o dobrovoľných dražbách nie je exekučný titul priznávajúci záložnému veriteľovi zabezpečenú pohľadávku proti dlžníkovi. Z § 7 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách vyplýva podmienka pre uskutočnenie dražby, t. j. písomné vyhlásenie záložného veriteľa, ak je navrhovateľom dražby, o pravosti, výške a splatnosti pohľadávky. V prípade nesprávneho vyhlásenia o pravosti, výške a splatnosti pohľadávky je daná objektívna zodpovednosť záložcu za škodu, ktorá tým vznikne záložnému dlžníkovi, ktorej sa nemôže zbaviť (§ 33 ods. 2 zákona o dobrovoľných dražbách). Aj pre prípad, že by dražba bola vykonávaná ohľadne pohľadávky, ktorá je sporná, nie je dôvodom na pozastavenie jej realizácie, aby otázka spornosti pohľadávky najprv bola vyriešená v súdnom konaní, a teda v súdnom konaní by bola určená výška pohľadávky veriteľa, ktorá je dôvodná. Žalobca má k dispozícii iný právny prostriedok právnej ochrany proti prípadnému porušeniu povinnosti záložného veriteľa v súvislosti s vyhlásením o pravosti, výške a splatnosti pohľadávky, t. j. žalobu o náhradu škody od záložného veriteľa.

18. Na podporu svojej argumentácie sťažovateľ poukázal aj na nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 416/2022-68 z 13. júla 2023, podľa ktorého inštitút dobrovoľnej dražby v spotrebiteľských veciach a výslovne aj otázka efektivity neodkladného opatrenia boli predmetom konania pred Súdny dvorom, a to vo vzťahu k otázke, či inštitút dobrovoľnej dražby môže vôbec obstať z hľadiska princípov práva Európskej únie v oblasti ochrany spotrebiteľa, keďže záložné právo sa vykoná bez účasti súdu a súdnej či inej objektívnej kontroly neprijateľných zmluvných podmienok a celý proces od určenia výšky dlhu až po dražbu vykonávajú súkromné osoby (rozsudok Súdneho dvora z 10. 9. 2014 vo veci C-34/13, Kušionová, ECLI:EU:C:2014:2189). Z rozhodnutia Súdneho dvora vyplýva, že síce výkon zábezpeky, ktorá sa vzťahuje na spotrebiteľské zmluvy o pôžičke, nie je predmetom úpravy práva Únie a v dôsledku toho sa v súlade s princípom procesnej autonómie uplatní vnútroštátna právna úprava, tá však musí zodpovedať požiadavkám zásady efektivity a zásady ekvivalencie. Z pohľadu zásady efektivity vo vzťahu k smernici 93/13 to znamená, že vnútroštátna procesná úprava nesmie prakticky znemožniť alebo nadmerne sťažiť výkon práva na riadnu ochranu pred nekalými zmluvnými podmienkami, ktoré uvedená smernica priznáva spotrebiteľom, pričom splnenie tejto podmienky má posúdiť *ex officio* vnútroštátny súd, presnejšie

„ustanovenia smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že im neodporuje vnútroštátna právna úprava, ako je úprava dotknutá vo veci samej, umožňujúca vymôcť pohľadávku založenú na zmluvných podmienkach, ktoré sú prípadne nekalé, mimosúdnym výkonom záložného práva na nehnuteľný majetok, ktorý spotrebiteľ poskytol ako zabezpečenie pohľadávky, pokiaľ predmetná právna úprava prakticky neznemožňuje alebo nadmerne nesťažuje ochranu práv, ktoré spotrebiteľovi priznáva táto smernica, čo overiť prináleží vnútroštátnemu súdu“. V čase rozhodovania všeobecných súdov už bol teda Súdny dvorom poskytnutý výklad práva Európskej únie k možnosti vykonania tzv. dobrovoľných dražieb, ktoré Súdny dvor z možnosti ich použitia na spotrebiteľov nevytlúčil pod podmienkou, že spotrebiteľom bude garantovaná ochrana pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami a že súd má posúdiť (overiť) efektívnosť ochranných opatrení, pričom sa konkrétne spomína inštitút neodkladného opatrenia. Súdny dvor konštatoval, že

„60. Pokiaľ ide o účinnú a odrádzajúcu povahu, na jednej strane písomné pripomienky, ktoré Súdnemu dvoru predložila slovenská vláda, spresňujú, že v priebehu tohto konania o mimosúdnom výkone záložného práva môže príslušný vnútroštátny súd na základe § 74 ods. 1 a § 76 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku prijať predbežné opatrenia zakazujúce pokračovanie v uskutočnení tohto predaja.

66. Konkrétne, pokiaľ ide o dôsledky, ktoré pre spotrebiteľa a jeho rodinu spôsobuje vysťahovanie z obdobia predstavujúceho ich hlavné bydlisko, Súdny dvor už zdôraznil dôležitosť toho, aby príslušný vnútroštátny súd disponoval predbežnými opatreniami umožňujúcimi prerušenie, prípadne zmarenie protiprávneho konania o výkone rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou v prípade, keď je prijatie takýchto opatrení potrebné na zabezpečenie efektívnosti ochrany zaručenej smernicou 93/13 (pozri v tomto zmysle rozsudok Aziz, EU:C:2013:164, bod 59).

67. V prejednávanej veci možnosť príslušného vnútroštátneho súdu prijať predbežné opatrenie, ako je uvedené v bode 60 tohto rozsudku, môže zjavne predstavovať primeraný a účinný prostriedok na zabránenie uplatňovaniu nekalých podmienok, čo musí overiť vnútroštátny súd.“

19. Ústavný súd uvádza, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že sťažovateľ neosvedčil skutočnosť, že je tu nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy, t. j., že bez neodkladnej úpravy pomerov bude jeho právo ohrozené. Krajský teda neoveroval efektívnosť neodkladného opatrenia v okolnostiach prípadu ako jediného možného dočasného nástroja ochrany a naliehavosť dočasnej ochrany (porov. IV. ÚS 490/2022).

20. Ústavný súd ďalej konštatuje, že v žalobe sťažovateľ uviedol argumenty, ktoré podľa jeho názoru odôvodňujú tvrdenie, že existencia pohľadávky žalovaného, ako aj výška a jej splatnosť nie sú vierohodné a treba ich považovať za sporné. Zároveň majú viesť k záveru, že postúpenie pohľadávky pôvodným veriteľom (banka) na žalovaného je neplatným právnym úkonom. Z tohto dôvodu je na mieste dočasná úprava pomerov medzi sťažovateľom a žalovaným navrhovaným neodkladným opatrením (bod 2):

a) zo zmluvy o úvere z 27. marca 2018 v znení dodatku č. 1 z 22. mája 2020 uzatvorenou medzi pôvodným veriteľom a sťažovateľom a jeho matkou nie je zjavne možné určiť odplatu za poskytnutie úveru ani dobu trvania zmluvy a termín konečnej splatnosti. Z tohto dôvodu ju sťažovateľ považuje za bezúročnú a bezpoplatkovú podľa § 13 ods. 4 písm. e) a k) a § 15 ods. 1

písm. b) zákona č. 90/2016 Z. z. o úveroch na bývanie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o úveroch na bývanie“);

- b) pôvodný veriteľ žiadal od sťažovateľa ako zabezpečenie záloh v hodnote približne 376 000 eur oproti hodnote poskytnutého úveru 130 000 eur. Hodnotu zálohu, ktorá má byť predmetom dobrovoľnej dražby, sťažovateľ preto považuje za zjavne neprimeranú hodnote zabezpečovanej pohľadávky. V tejto súvislosti sťažovateľ dal do pozornosti aj bod 3 Európskeho štandardizovaného informačného formuláru ESIS č. 63769 pôvodného veriteľa (ďalej len „ESIS č. 63769“);
- c) nebol dodržaný postup predčasného zosplatnenia danej zmluvy o úvere v zmysle § 53 ods. 9 v spojitosti s § 565 Občianskeho zákonníka a ani postup postupovania bankovej pohľadávky na subjekt bez bankovej licencie v zmysle § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zároveň žalovaný dosiaľ nepredložil dôkazy preukazujúce dodržanie daného postupu (upozornenie pred zosplatnením úveru a vyhlásenie jeho predčasnej splatnosti);
- d) pôvodný veriteľ ani nebol oprávnený prístupit' k predčasnému zosplatneniu úveru, pretože sa tak stalo potom, ako v zmysle § 13 ods. 16 zákona o úveroch na bývanie v spojení s bodom 10 ESIS č. 63769 a čl. IX ods. 15 zmluvy o úvere sťažovateľ požiadal o odklad splátok z dôvodu narodenia dieťaťa, čo bolo pôvodným veriteľom zamietnuté. Následne sťažovateľ opätovne požiadal o prehodnotenie odkladu splátok z dôvodu zlej finančnej situácie (narodenie syna, opatrenia proti šíreniu nebezpečnej nakažlivej ľudskej choroby COVID-19), ale napokon bol nútený akceptovať dodatok k danej zmluve o úvere ako jediné možné dočasné riešenie, ktoré mu bolo pôvodným veriteľom ponúknuté;
- e) vzhľadom na prípravu realizácie dobrovoľnej dražby žalovaným nebolo sťažovateľovi doručené oznámenie o začatí výkonu záložného práva a žalovaný dosiaľ nepreukázal existenciu oznámenia o začatí výkonu záložného práva v zmysle § 151l Občianskeho zákonníka.

21. Ústavný súd však nemôže ignorovať skutočnosť, že síce sťažovateľ v žalobe, ktorá bola pripojená ako príloha k ústavnej sťažnosti, atakoval jednotlivé ustanovenia danej zmluvy o úvere vrátane postupu pôvodného veriteľa i žalovaného, ale bez toho, aby v jej petite napádal samotnú pohľadávku žalovaného (bod 2), ktorú, čo sa týka výšky i splatnosti, považuje za spornú (bod 4). Sťažovateľ v žalobe vôbec neprodukoval námietky proti samotnej záložnej zmluve, ktorou bol zabezpečený úver k nehnuteľnostiam, ktorých vlastníkom je sťažovateľ. V tejto súvislosti preto krajský súd poznamenal, že nebol preukázaný vzťah medzi uložením povinnosti zdržať sa výkonu záložného práva a určenia, že záložné právo žalovaného neexistuje, pretože existencia záložného práva sťažovateľom nebola ani namietaná.

22. Krajský súd tiež konštatoval, že sťažovateľ nepreukázal ani vzťah navrhovaného neodkladného opatrenia k predmetu konania vo veci samej, pričom splnenie tejto podmienky sa vyžaduje iba u neodkladných opatrení nariadených počas konania, ako je to aj v tejto veci. Sťažovateľ neoznačil, či sa vedie iné samostatné konanie týkajúce sa výšky peňažného nároku, a preto sa navrhovaný petit žaloby krajskému súdu javil ako nevykonateľný. V rámci predbežného preskúmania ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd zistil, že až následne podali sťažovateľ a jeho matka proti samotnej pohľadávke žalovaného žalobu, ktorá bola doručená Okresnému súdu Bardejov 6. marca 2024. V nej sa domáhali určenia, že právo žalovaného na plnenie z danej zmluvy o úvere

neexistuje, eventuálne určenia, že úver na bývanie poskytnutý na základe danej zmluvy o úvere je bezúročný a bez poplatkov. Následne 10. mája 2024 podal sťažovateľ a jeho matka aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, o ktorom bolo rozhodnuté uznesením okresného súdu č. k. 1Csp/6/2024-496 z 23. mája 2024 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 18CoCsp/20/2024-617 z 25. júla 2024. Uvedenými rozhodnutiami všeobecných súdov bolo právoplatne nariadené neodkladné opatrenie, ktoré žalovanému uložilo povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva zriadeného danou záložnou zmluvou ku konkrétne špecifikovaným nehnuteľnostiam vo vlastníctve sťažovateľa do právoplatného skončenia konania vedeného na okresnom súde v pod sp. zn. 1Csp/6/2024.

23. Zohľadňujúc osobitnú povahu inštitútu neodkladného opatrenia a tomu zodpovedajúci zjednodušený a zrýchlený procesný postup a rozhodovanie všeobecných súdov, ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie krajského súdu nevykazuje znaky sudcovskej svojvôle či arbitrárnosti a z ústavného hľadiska je udržateľné a akceptovateľné z dôvodov uvedených v bodoch 21 a 22, aj keď krajský súd v tomto prípade neoveroval efektivitu neodkladného opatrenia. Ústavný súd uvádza, že je vecou všeobecných súdov, aby vyhodnotili splnenie zákonných podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia, pričom do vyhodnotenia dôvodnosti jeho nariadenia, ktoré je založené primárne na skutkových otázkach, ústavný súd zásadne nie je oprávnený zasahovať alebo právny názor všeobecného súdu nahrádzať svojím uvážením. V tejto veci ústavný súd nezistil pochybenia krajského súdu spočívajúce v procesnom excese takej intenzity, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (porovnaj III. ÚS 281/07, III. ÚS 169/2010).

24. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

25. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

26. Podľa § 67 zákona o ústavnom súde k tomuto rozhodnutiu pripája odlišné stanovisko sudca Peter Straka, a to k jeho výroku, aj odôvodneniu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. februára 2025

Robert Šorl
predseda senátu